

POSTADRES

Postbus 2475
3500 GL Utrecht

BEZOEKADRES

Tiberdreef 4
3561 GG Utrecht

TELEFOON

030 751 1001

INTERNET

www.cnv.nl

Aan:

Commissie Financiën van de Tweede Kamer
Verzonden per email aan cie.fin@tweedekamer.nl

In afschrift aan:

Staatssecretaris Fiscaliteit en Belastingdienst
Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

CONTACTPERSOON

Ruben van der Ploeg

TELEFOONNUMMER

06 14478812

E-MAIL

r.vanderploeg@cnv.nl

PLAATS

Utrecht

DATUM

13-10-2022

ONS KENMERK

22-003/JP/RvdP

UW KENMERK

Betreft: Belastingplan 2023: negatief effect arbeidskorting op netto-inkomen WIA-uitkeringsgerechtigden

Geachte leden van de Commissie Financiën,

Maandag 17 oktober start de behandeling van het Belastingplan 2023. Voor die behandeling geeft vakbond CNV u graag een aantal specifieke aandachtspunten mee.

Uiteraard willen wij u als vakbond wijzen op de noodzaak om in fiscale zin meer te doen voor werknemers. Dan gaat het over een lagere marginale druk, meer vrije ruimte in de Werkkostenregeling en meer fiscale ruimte voor de reiskostenvergoeding en de thuiswerkvergoeding. Deze brief richt zich echter specifiek op werknemers die arbeidsongeschikt zijn geraakt en die (ten dele) moeten rondkomen van een WIA-uitkering. De afgelopen tijd wordt het CNV in toenemende mate door leden benaderd die met het probleem te kampen hebben dat zij, door de steeds sterker opgevoerde arbeidskorting, relatief een steeds lager netto-inkomen overhouden in vergelijking tot werkenden. In de 'Wet inkomstenbelasting 2001' is immers bepaald dat alleen werkenden de arbeidskorting mogen toepassen.¹

Sterk negatief effect arbeidskorting op netto inkomen WIA-uitkeringsgerechtigde

Voor deze brief, en om het debat hierover op gang te brengen, hebben wij voor een aantal voorbeeldinkomens het effect van het wel of niet kunnen toepassen van de arbeidskorting nagerekend. De uitkomsten daarvan zijn reden tot grote zorg en we roepen de Tweede Kamer op om deze onrechtvaardigheid in het belastingstelsel te herstellen. Dat zou ook aansluiten op wat de Kamer afgelopen mei heeft bepaald met de 'motie Omtzigt inzake het verlies van de sterk gestegen

¹ Wet inkomstenbelasting 2001, artikel 8.11., lid 1: 'De arbeidskorting geldt voor de belastingplichtige die arbeidsinkomen geniet'.

arbeidskorting voor mensen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering meenemen in studies'.² Het behoeft geen betoog dat gezien de huidige extreemhoge inflatie deze oproep extra urgentie krijgt.

WIA-uitkeringsgerechtigden betalen drie keer zoveel belasting

Eén van die voorbeeldberekeningen laat zien dat waar een werkende met een inkomen op WML-niveau jaarlijks € 1738 aan inkomstenbelasting betaalt, een WIA-uitkeringsgerechtigde met een IVA-uitkering (volledig en duurzaam arbeidsongeschikt) op hetzelfde niveau € 5636 aan belasting betaalt. Drie keer zoveel. Het netto besteedbaar inkomen van de werkende is 23% hoger dan van de IVA-uitkeringsgerechtigde. Daarbij opgemerkt dat een IVA-uitkering al 75% bedraagt van het oorspronkelijke salaris en niet bedoeld is als een armoederegeling, maar als een inkomensverzekering. Een inkomensverzekering waar werkgever en werknemer een kostendekkende premie voor betalen.

Voor deze brief hebben we voor een aantal voorbeeldinkomens de vergelijking gemaakt tussen hoeveel belasting een werknemer betaalt en daarmee ook wat het besteedbaar inkomen is, en hetgeen een WIA-uitkeringsgerechtigde met een IVA-uitkering betaalt en netto overhoudt. De uitkomsten voor een WGA-uitkering zijn vergelijkbaar, met dien verstande dat een WGA-uitkering is gebaseerd op 70% (in plaats van 75%) van het laatstverdiende loon.

Arbeidskorting steeds sterker opgevoerd

Vóór de belastingherziening van 2001 kende het belastingstelsel het arbeidskostenforfait. Het arbeidskostenforfait was een aftrekpost voor gemaakte kosten in verband met het werk dat iemand verricht. De arbeidskorting introduceerde een mogelijkheid om de inkomens van laag betaalde werknemers gericht te verbeteren dan wat met het arbeidskostenforfait mogelijk was. In samenhang hiermee werd het arbeidskostenforfait verlaagd.

De arbeidskorting was zodanig vormgegeven dat een maximaal effect optrad voor mensen die vanuit een uitkeringssituatie een baan op het minimumloonniveau accepteren. De arbeidskorting begon bij 50% WML (met een arbeidskorting van € 0) en bereikte een maximaal effect bij 100% WML (met een arbeidskorting van € 697).

Sinds de introductie in 2001 is de arbeidskorting steeds verder opgevoerd met als doel het verrichten van betaalde arbeid aantrekkelijker te maken. Daartoe is de arbeidskorting ook beschikbaar gesteld voor inkomens boven het WML. De arbeidskorting volgt sinds het Lenteakkoord van 2012 een heuvelvorm (het stijgt, stabiliseert en daalt vervolgens weer). De parameters van de heuvelvorm worden jaarlijks bepaald. Dit als onderdeel van de jaarlijkse koopkrachtexercitie voor Prinsjesdag.

² <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2022Z07249&did=2022D14705>: "verzoekt de regering het verlies van de sterk gestegen arbeidskorting mee te nemen in de studies die nu starten en ervoor te zorgen dat er berekeningen beschikbaar komen voor de gevolgen van de verhoging van de arbeidskorting op het netto-inkomen van mensen met een WIA-uitkering en aan te geven of de regering deze verschillen nog redelijk vindt".

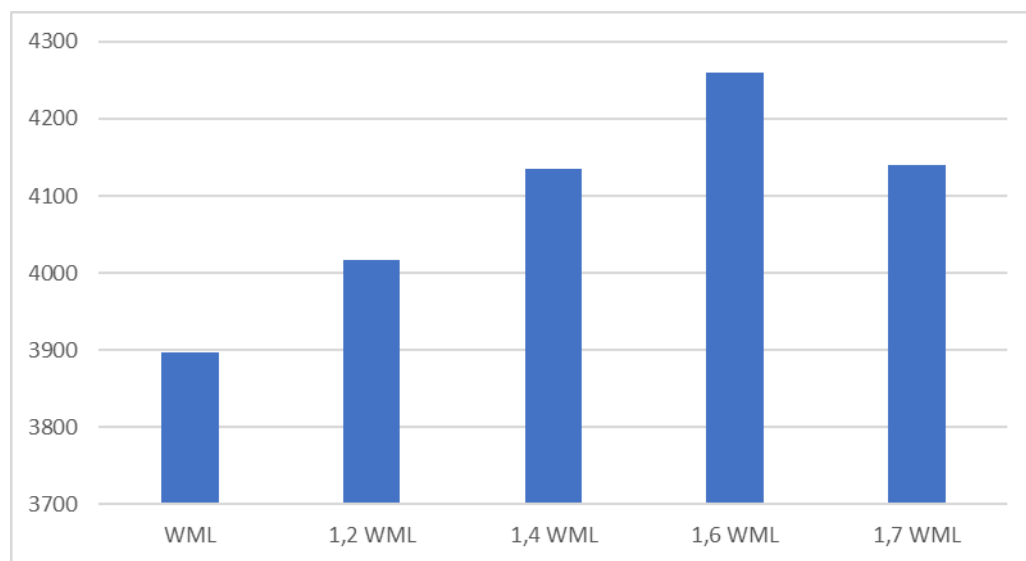

Ter illustratie, voor het jaar 2022 gelden voor werkenden (onder de AOW-leeftijd) de parameters zoals weergegeven in de onderstaande tabel:

Tabel 1: parameters arbeidskorting in 2022³

Arbeidsinkomen	Arbeidskorting
tot en met € 10.350	4,541% x arbeidsinkomen
vanaf € 10.351 tot € 22.357	€ 470 + 28,461% x (arbeidsinkomen - € 10.350)
vanaf € 22.357 tot € 36.650	€ 3.887 + 2,610% x (arbeidsinkomen - € 22.356)
vanaf € 36.650 tot € 109.347	€ 4.260 - 5,860% x (arbeidsinkomen - € 36.649)
vanaf € 109.347	€ 0

Grafiek 1: ontwikkeling van de arbeidskorting in Euro's gerelateerd aan het bruto inkomen. De arbeidskorting is het hoogst bij een bruto inkomen van 1,6 WML.

Voor 2023 is het kabinet van plan de arbeidskorting weer extra te verhogen.

Het (onbedoelde?) gevolg van het steeds verder verhogen van de arbeidskorting is dat het netto-inkomen van WIA-uitkeringsgerechtigden, waarvan wettelijk bepaald is dat zij geen recht hebben op de arbeidskorting, disproportioneel lager is dan die van groepen die de arbeidskorting wel krijgen. Een verdere verhoging van de arbeidskorting bij onveranderde regels zal de situatie van de WIA-uitkeringsgerechtigden verder verslechteren.

362.000 mensen een WGA- of een IVA-uitkering in 2021

WIA staat voor Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen. Het is een werknemersverzekering voor het verlies van inkomen als iemand wegens langdurige ziekte niet of niet meer volledig kan

³ https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/prive/inkomstenbelasting/heffingskortingen_boxen_tarieven/heffingskortingen/arbeidskorting/tabel-arbeidskorting-2022

werken. De WIA kent verschillende regimes. De WGA-uitkering voor werknemers die gedeeltelijk of volledig arbeidsongeschikt zijn en waar nog zicht is op verbetering. En de IVA-uitkering voor werknemers die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn. De mate van arbeidsongeschiktheid wordt bepaald door het theoretische verlies van inkomen. Namelijk het verschil tussen het inkomen dat je verdiende voordat je ziek werd en het inkomen dat je in theorie nog zou kunnen verdienen. In 2021 ontvingen gemiddeld 142.000 mensen een IVA-uitkering en 220.000 mensen een WGA-uitkering.⁴ Deze aantallen nemen naar verwachting in 2022 verder toe.

Voorbeeldberekeningen⁵

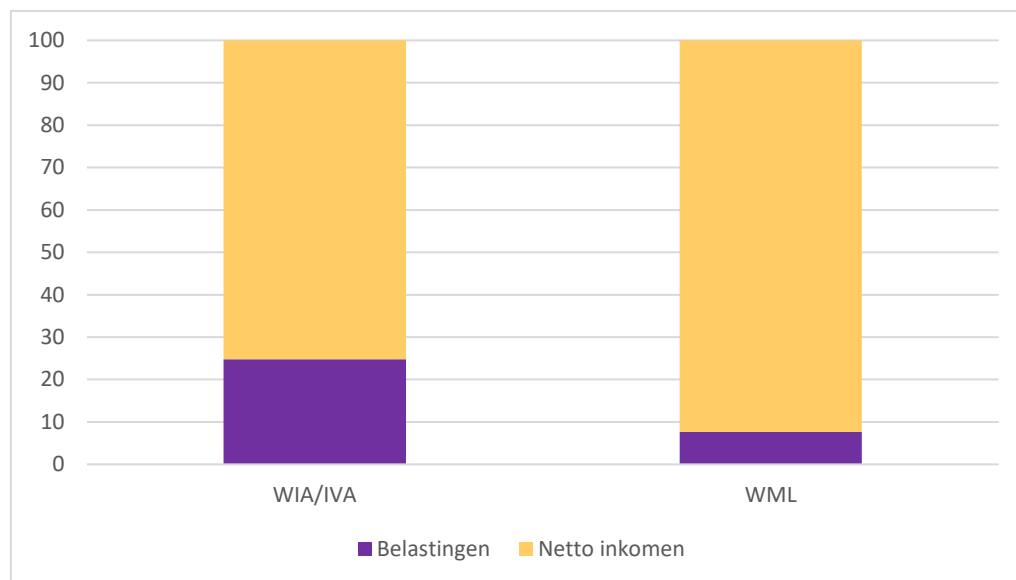
Tabel 2: berekeningen netto inkomen IVA-uitkering versus netto inkomen werkenden, op WML-niveau, 140% WML en 161% WML (IVA-uitkering bruto ten hoogte van).

Simulatie: IVA en WML	IVA-uitkering*			WML		
(A) Bruto inkomen				WML	140% WML	161% WML
Bruto loon per maand				1756	2459	2827
Bruto loon per jaar				21074	29504	33930
Bruto loon en vakantie geld per jaar (sv-loon)				22760	31864	36644
IVA uitkering (* 75% van sv-loon)	22760	31864	36644			
(B) Belastingen						
Inkomstenbelasting box 1, schijf 1: 37,07%	8437	11812	13584	8437	11812	13584
Algemene heffingskorting (AHK)	2801	2254	1967	2801	2254	1967
Arbeidskorting (AK)	0	0	0	3898	4135	4260
Te betalen belasting	5636	9558	11617	1738	5423	7357
(C) Netto inkomen per jaar (C=A-B)	17124	22306	25027	21022	26442	29287
Netto inkomen per maand	1427	1859	2086	1752	2203	2441

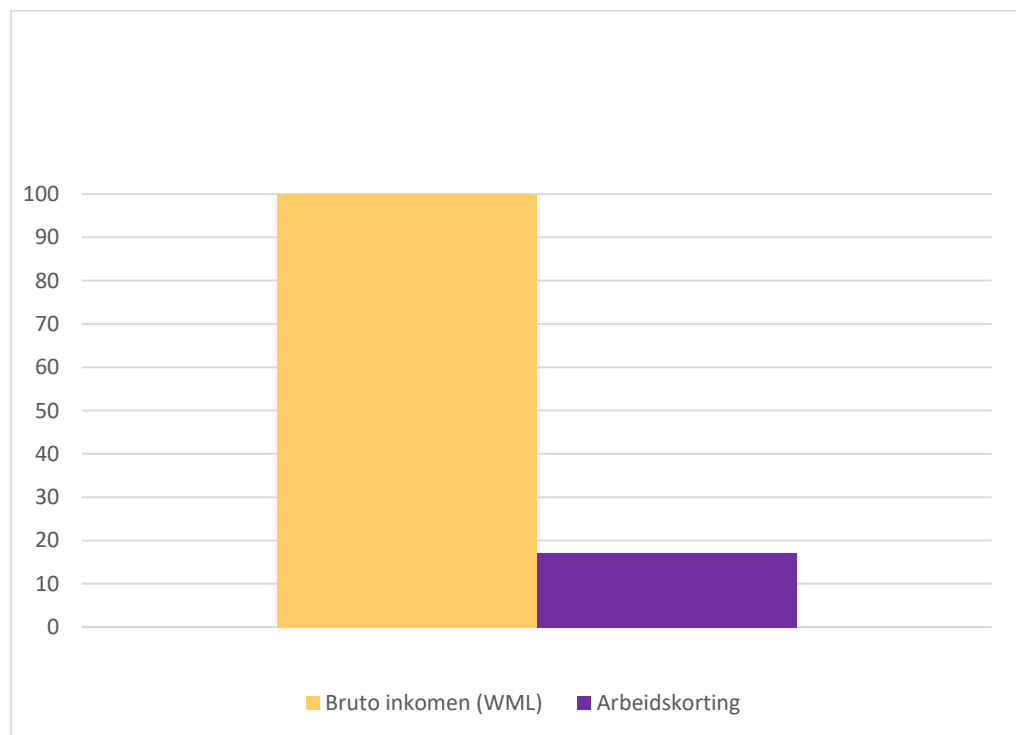
⁴ cijfers-trends-2022-01-januari.pdf (uwv.nl).

⁵ Veronderstellingen: er is gebruik gemaakt van de parameters voor 2022 (WML per 1 juli 2022), de ontvanger heeft geen fiscale partner, krijgt alleen vakantiegeld en geen andere belastbare onderdelen, de ontvanger heeft geen belastbaar inkomen uit woning, heeft de AOW-leeftijd nog niet bereikt, heeft het hele jaar in NL gewoond en de ontvanger heeft geen aftrekposten.

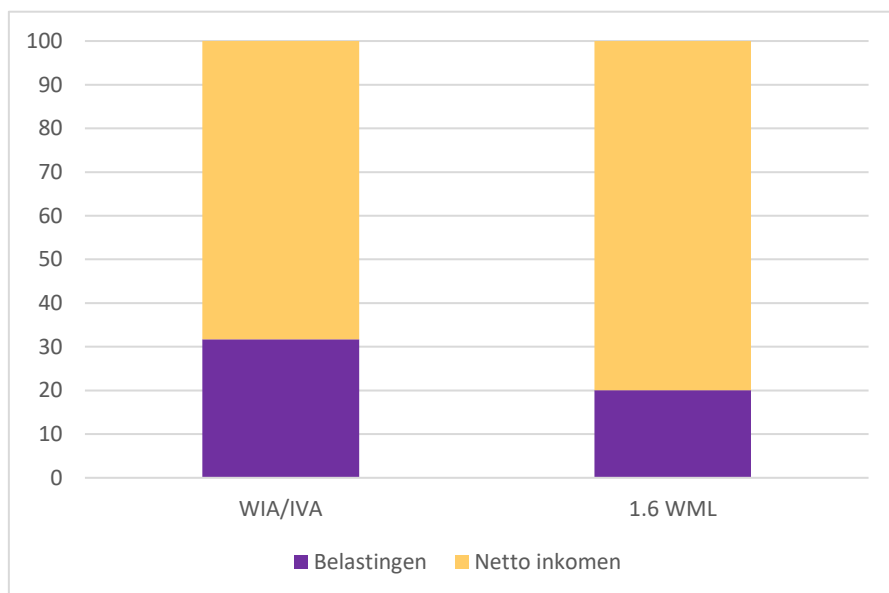
Grafiek 2a: belasting bij bruto WML-inkomen en IVA-uitkering ten hoogte van WML als percentage van het bruto inkomen. IVA-ontvangers betalen verhoudingsgewijs veel meer belasting dan werkenden.

Grafiek 2b: arbeidskorting als percentage van een bruto WML-inkomen. Werkenden krijgen 17% arbeidskorting op het bruto-inkomen.

Grafiek 3: belasting bij een bruto inkomen van 1,6 WML en een IVA-uitkering ten hoogste van 1,6 WML als percentage van het bruto inkomen.

Conclusie en oplossing

De bovenstaande berekeningen laten zien dat de verschillen tussen werkenden en WIA-uitkeringsgerechtigden in te betalen belasting en netto besteedbaar inkomen zeer fors zijn en niet te rechtvaardigen. De arbeidskorting is ooit ingevoerd als prikkel om vanuit een uitkeringssituatie betaald werk te verkrijgen. Met het toekennen van een IVA-uitkering (of WGA 80-100% arbeidsongeschikt) is vastgesteld dat een werknemer door zijn gezondheid niet meer in staat is inkomen uit arbeid te genereren. De werknemer ervaart hierdoor wel de nadelige gevolgen van de prikkel, zonder dat hij bij machte is aan de gewenste uitkomst van deze prikkel te voldoen.

Een oplossing die het CNV ziet is om te herzien welke groepen in aanmerking komen voor de arbeidskorting en dit te verbreden naar werknemers die een arbeidsongeschiktheidsuitkering ontvangen. De onrechtvaardigheid die er nu overduidelijk is zou zo hersteld kunnen worden. Uiteraard staan we als het CNV ook open voor andere oplossingsrichtingen, als er maar op korte termijn actie wordt ondernomen.

En uiteraard zijn we van harte bereid de inhoud van deze brief nader aan u toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Jan Pieter Daems
Bestuurslid CNV Vakcentrale